

Selvitys Osuuskauppa Maakunnan hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2018

Johdanto

Osuuskauppa Maakunta (jäljempänä ”osuuskauppa”) noudattaa osuuskuntalain ja muun lainsäädännön, osuuskaupan sääntöjen ja toimielinten hyväksymien työjärjestysten lisäksi Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n julkaisemaa 1.1.2016 voimaan tullutta hallinnointikoodia olennaisilta osin huomioiden kuluttajaosuuskunnan erityispiirteet.

Tämä selvitys osuuskaupan hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (CG-selvitys) on laadittu keskeisiltä osin hallinnointikoodin mukaisesti. Hallinnointikoodi on luettavissa osoitteessa <http://cgfinland.fi>. Osuuskauppa esittää toimintakatsauksen erillisenä raporttina.

Keskuskauppakamarin vuonna 2006 julkaiseman kannanoton mukaan omistuspohjaltaan laajojen, toiminnan laajuudelta huomattavien tai alueellisesti taikka valtakunnallisesti merkittävien yhteisöjen tulisi noudattaa hallinnointikoodia siltä osin kuin se on niiden erityispiirteet huomioon ottaen mahdollista ”noudata tai selitä” -periaatteen mukaisesti eli siten, että mahdollinen poikkeaminen ja poikkeamisen syy on ilmoitettava. Kannanoton mukaan tällaisia yhteisöjä ovat esimerkiksi laajasti omistetut osuuskunnat.

Selvityksen tavoitteena on lisätä osuuskaupan toiminnan läpinäkyvyyttä ja parantaa tiedonkulkua asiakasomistajille ja muille osuuskaupan sidosryhmille sekä siten lisätä kiinnostusta osuuskaupan toimintaa kohtaan.

Tämä selvitys on käsitelty osuuskaupan hallituksessa 19.2.2019.

Poikkeamat hallinnointikoodista

Hallinnointikoodi on laadittu pörssiyhtiöitä varten, eikä se kaikilta osin sovellu osuuskaupan noudatettavaksi. Poikkeamat hallinnointikoodista perustuvat pitkälti siihen, että osuuskauppa on kuluttajaosuuskunta, joka eroaa olennaisesti listatuista ja muista osakeyhtiöistä. Osuuskaupan sääntöjen mukaan jäsenenä voi olla vain luonnollisia henkilöitä ja kullakin jäsenellä voi olla vain yksi osuus. Osuuskaupan toiminnan tarkoitus on palvelujen ja etujen tuottaminen jäsenille eikä voiton tuottaminen osakkeenomistajille. Toiminnan tarkoituksen toteuttamiseksi, ja jotta omistajaohjaus ja omistajien osallistuminen voi toteutua tehokkaasti ja kattavasti, osuuskaupalla on edustajisto ja hallintoneuvosto. Poikkeamilla muun muassa parannetaan edelleen viestintää ja päätöksentekoa osuuskaupan johdon kesken ja annetaan hallintoneuvoston sisältävän hallintorakenteen kautta jäsenistölle laajemmin vaikutusmahdollisuuksia osuuskaupan toimintaan.

Osuuskaupan olennaiset poikkeamat hallinnointikoodista ovat seuraavat:

- Osuuskaupassa on sääntöjen mukaan ns. kaksiportainen hallintomalli, eli hallituksen ja toimitusjohtajan lisäksi osuuskaupalla on hallintoneuvosto.

- Sääntöjen mukaan hallintoneuvosto valitsee hallituksen (suositus 5) edellä tässä kohdassa mainituilla kaksiportaiseen hallintomalliin liittyvillä perusteilla.
- Sääntöjen mukaan edustajisto valitsee hallintoneuvoston jäsenet kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan siten, että vuosittain hallintoneuvoston jäsenistä on erovuorossa noin yksi kolmasosa (suositus 6). Kolmen kalenterivuoden toimikausi on perusteltua jatkuvuuden turvaamiseksi hallintoneuvoston työssä.
- Sääntöjen mukaan osuuskaupan toimitusjohtaja toimii hallituksen puheenjohtajana (suositus 20). Suosituksesta poikkeaminen on perusteltua, koska osuuskaupalla on myös hallintoneuvosto, joka valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan toimintaa.
- Sääntöjen mukaan hallintoneuvosto päättää hallituksen sijaan toimitusjohtajan palkkiosta (suositus 22). Suosituksesta poikkeaminen on perusteltua, sillä hallintoneuvosto myös valitsee toimitusjohtajan ja toimitusjohtaja toimii hallituksen puheenjohtajana.

Osuuskauppa ja S-ryhmä

Osuuskauppa on S-ryhmään kuuluva alueosuuskauppa. Osuuskaupan omistavat sen noin 35 000 jäsentä, joita osuuskaupan sääntöjen mukaan kutsutaan asiakasomistajiksi tai omistajiksi.

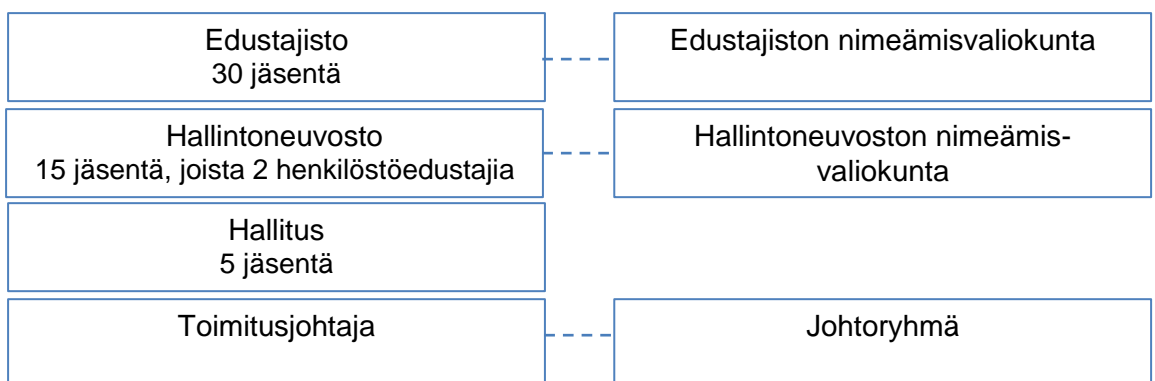
S-ryhmä on yritysryhmä, jonka muodostavat osuuskaupat ja niiden omistama Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnan (SOK) sekä näiden tytäryhtiöt. S-ryhmän tarkoituksena on tuottaa palveluja ja etuja asiakasomistajille. SOK tuottaa osuuskaupoille hankinta-, asiantuntija- ja tukipalveluita ja vastaa myös S-ryhmän strategiasta ohjauksesta ja liiketoimintaketjujen kehittämisestä.

Osuuskaupan tehtävänä on sääntöjensä mukaan liiketoimintaa harjoittamalla tuottaa palveluja ja etuja jäsenilleen ja näin edistää jäsentensä taloudellista hyvinvointia. Osuuskaupan liiketoiminta-alueet ovat vähittäiskauppa, matkailu- ja ravitsemiskauppa sekä palvelutoiminta.

Osuuskauppa hyödyntää liiketoiminnassaan S-ryhmän yhteisiä ketjuohjausorganisaatioita. Liiketoiminta-alue- ja palvelutoimintokohtaiset ketjuohjausorganisaatiot johtavat ja koordinoivat S-ryhmän ketjutoimintaa SOK:n hallituksen valvonnassa. S-ryhmä-tasosta päätöksentekoa varten SOK:n johtajiston tueksi on muodostettu johtamisen tukiryhmät. Liiketoiminnan ja palvelutoimintojen tukiryhmät koostuvat pääsääntöisesti osuuskauppojen toimitus- ja toimialajohtajista sekä SOK:n palveluksessa olevista johtajista. SOK:n hallitus päättää tukiryhmien kokoonpanosta. Osuuskaupan toimitusjohtaja on SOK:n hallintoneuvoston jäsen.

Osuuskaupan hallintomalli

Osuuskaupan hallintomalli on hallinnointikoodista poiketen ns. kaksiportainen ja koostuu edustajiston lisäksi hallintoneuvostosta, hallituksesta ja toimitusjohtajasta alla olevassa kuvassa esitetyn mukaisesti. Yhtiön operatiivisessa johtamisessa toimitusjohtajaa avustaa johtoryhmä.

Edustajisto

Edustajisto käyttää osuuskuntalain mukaista omistajien päätösvaltaa osuuskaupassa. Sen toimivalta vastaa osakeyhtiön yhtiökokouksen toimivaltaa. Edustajisto mm. vahvistaa tilinpäätöksen ja myöntää vastuuvapauden osuuskaupan johdolle

sekä valitsee hallintoneuvoston jäsenet. Edustajisto myös päättää sääntöjen muuttamisesta sekä mahdollisesta sulautumisesta ja jakautumisesta.

Lisäksi edustajiston keskeinen tehtävä on välittää osuuskaupan johdolle asiakasomistajien ideoita ja toiveita osuuskaupan palveluiden parantamiseksi. Se siinä toimii myös keskustelufoorumina johdon ja asiakasomistajien välillä.

Vuonna 2018 edustajiston kevätkokous pidettiin 5.4. sekä syyskokous 18.10. Kokouksissa olivat läsnä edustajiston jäsenet, hallintoneuvoston puheenjohtaja sekä johtoryhmän jäseniä.

Edustajiston nimeämisvaliokunta

Edustajistolla on osuuskaupan säännöissä tarkoitettu nimeämisvaliokunta, joka valmistelee hallintoneuvoston jäsenten ja tilintarkastajien valintaa sekä edustajiston ja hallintoneuvoston jäsenten palkkioperusteita ja määrää.

Nimeämisvaliokunnan jäsenten toimikausi päättyy, kun uusi nimeämisvaliokunta on nimetty.

Nimeämisvaliokunnan työjärjestyksen keskeinen sisältö on selostettu alla:

Nimeämisvaliokunta valmistelee syksyn edustajiston kokoukselle perustellun esityksen hallintoneuvoston jäsenten ja tilintarkastajien valintaa ja palkkioita varten. Valiokunnan tulee ehdokasasettelussaan ottaa huomioon osuuskunnan jäsenrakenne sekä valintojen tärkeys osuuskunnan kannalta.

Nimeämisvaliokunnan suositeltava jäsenmäärä on 3 – 4 edustajiston keskuudesta valittua jäsentä sekä hallintoneuvoston puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Hallintoneuvoston puheenjohtaja on estynyt mm. silloin, kun hän on itse erovuorossa. Valiokunnan sihteerinä ja kokoonkutsujana toimii toimitusjohtaja.

Nimeämisvaliokunnan jäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa jäsenkunnan eri ammatti-, sukupuoli- ja ikäryhmittymiä. Nimeämisvaliokuntaan tulee valita yksi edustaja jokaisesta kunnasta, jonka alueelta on hallintoneuvoston jäseniä erovuorossa. Jokaiselle nimeämisvaliokuntaan valitulle valitaan henkilökohtainen varajäsen.

Nimeämisvaliokunnan asettamisesta päättää vuosittain edustajiston kevätkokous, joka myös valitsee nimeämisvaliokunnan jäsenet ja varajäsenet.

Nimeämisvaliokunnan jäsenille maksetaan kokouspalkkio, joka on samansuuruisen kuin edustajiston kokouspalkkio. Matkakulut maksetaan Osuuskauppa Maakunnan matkustussäännön mukaan.

Vuoden 2018 edustajiston syyskokoukselle ehdotukset valmistellut nimeämisvaliokunta koostui seuraavista edustajiston valitsemista jäsenistä:

- Kajaanista Jouko Härkönen, varalla Vesa Kaikkonen
- Hyrynsalmelta Tiina Kinnunen, varalla Helka Tolonen
- Ristijärveltä Irmeli Heikkinen, varalla Tarja Tolonen

Valiokunta päätti, että sen puheenjohtajana toimii Jouko Härkönen Kajaanista. Nimeämisvaliokunta kokoontui yhden kerran 3.10.2018 ja esitteli 18.10.2018 ehdotuksensa hallintoneuvoston kokoonpanosta syyskokoukselle.

Hallintoneuvosto

Osuuskaupalla on sääntöjen mukaan hallintoneuvosto. Se kokoontuu puheenjohtajan kutsusta vähintään kolme kertaa vuodessa.

Kokoonpano ja valinta

Hallintoneuvostoon kuuluu 15 jäsentä, joista edustajisto valitsee 13 jäsentä. Hallintoneuvoston jäsenet valitaan kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Hallintoneuvoston jäsenten toimikaudet on porrastettu jatkuvuuden turvaamiseksi niin, että vuosittain päättyy kolmasosan toimikausi.

Hallintoneuvoston monimuotoisuudesta on määrätty osuuskaupan säännöissä. Hallintoneuvostoon valitaan osuuskaupan jäseniä, joilla on riittävä hallinnollisten ja liiketaloudellisten asioiden tuntemus ja jotka edustavat mahdollisimman monipuolisesti osuuskaupan jäsenistöä. Sääntöjen mukaan henkilöä ei voida valita hallintoneuvoston jäseneksi, jos hän on täyttänyt ennen toimikauden alkua 68 vuotta.

Edustajiston nimeämisvaliokunta valmistelee edustajiston syyskokoukselle ehdotuksen hallintoneuvoston kokoonpanoksi. Osuuskauppa myötävaikuttaa siihen, että hallintoneuvoston jäsenten monimuotoisuutta, mukaan lukien ikä- ja sukupuolijakauma, koskevat tavoitteet sisällytetään nimeämisvaliokunnan työjärjestykseen ja huomioidaan etsittäessä uusia hallintoneuvoston jäseniä.

Edustajiston valitsemien jäsenten lisäksi osuuskaupan säännöissä määrätään, että osuuskaupan henkilöstö valitsee henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa annetun lain perusteella hallintoneuvostoon kaksi jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Henkilöstön edustajien toimikausi hallintoneuvostossa on kolme vuotta. Henkilöstöedustuksen tavoitteena on muun muassa tarjota henkilöstölle mahdollisuus vaikuttaa osuuskaupan organisaatioon, parantaa viestintää ja päätöksentekoa ja lisätä luottamusta johdon ja henkilöstön välillä. Henkilöstön edustajat eivät kuitenkaan osallistu sellaisten asioiden käsittelyyn, jotka koskevat yrityksen johdon valintaa, erottamista, johdon sopimusehtoja, henkilöstön työsuhteen ehtoja taikka työtaistelutoimenpiteitä.

Hallintoneuvosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja vähintään yhden varapuheenjohtajan kalenterivuodeksi kerrallaan.

Tehtävät

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa osuuskaupan hallintoa. Lisäksi hallintoneuvoston tärkeimmät tehtävät ovat:

- osuuskaupan strategian ja vuosittaisten taloudellisten kokonaistavoitteiden vahvistaminen
- osuuskaupan toiminnan huomattavasta supistamisesta tai laajentamisesta päättäminen sekä
- hallituksen ja toimitusjohtajan valinta.

Hallintoneuvosto saa toimitusjohtajalta ja hallitukselta säännöllisin väliajoin hallintoneuvoston tehtävien hoitamiseksi riittävät tiedot. Käytännössä tietojen antaminen tapahtuu vähintään kolme kertaa vuodessa pidettävien hallintoneuvoston kokousten yhteydessä. Hallintoneuvoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat oikeutettuja osallistumaan hallituksen kokouksiin.

Hallintoneuvoston keskeisimmät tehtävät ja työskentelyn periaatteet on määritelty hallintoneuvoston hyväksymässä työjärjestyksessä. Työjärjestys löytyy osuuskaupan verkkosivuilta <https://www.s-kanava.fi/web/maakunta/hallinto-ja-johto>

Hallintoneuvoston nimeämisvaliokunta

Ottaen huomioon hallintoneuvoston sääntömääräiset tehtävät hallintoneuvosto päättää niitä koskevien valiokuntien perustamisesta. Hallintoneuvostolla on nimeämisvaliokunta, joka valmistelee hallituksen jäsenten valintaa ja palkkioita sekä tekee esityksen hallintoneuvoston puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta. Lisäksi nimeämisvaliokunta tekee esityksen ehdokkaasta SOK:n hallintoneuvostoon silloin kun osuuskaupan edustaja on erovuorossa.

Nimeämisvaliokuntaan kuuluu hallintoneuvoston puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä kolme muuta hallintoneuvoston keskuudestaan vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä. Jäsenet valitaan hallintoneuvoston kokouksessa. Nimeämisvaliokunta valitsee kokouksessaan puheenjohtajan läsnä olevista valiokunnan jäsenistä. Hallintoneuvoston valintamenettely varmistaa omistajien vaikuttamismahdollisuudet hallituksen kokoonpanoon ja sitä kautta koko osuuskaupan toimintaan.

Nimeämisvaliokunnan jäsenten toimikausi päättyy, kun uusi nimeämisvaliokunta on nimetty. Hallintoneuvoston jäsen voi toimia nimeämisvaliokunnassa korkeintaan kolme vuotta kerrallaan.

Vuoden 2018 hallintoneuvoston joulukuun kokoukselle ehdotukset valmistellut nimeämisvaliokunta koostui seuraavista hallintoneuvoston jäsenistä:

- puheenjohtaja Esa Karppinen, Paltamo
- varapuheenjohtaja Perttu Huusko, Sotkamo
- hallintoneuvoston jäsen Ari Innilä, Kuhmo
- hallintoneuvoston jäsen Sari Kyllönen, Kajaani
- hallintoneuvoston jäsen Raimo Piirainen, Kajaani

Nimeämisvaliokunta kokoontui yhden kerran 14.11.2018 ja kaikki jäsenet osallistui-
vat kokoukseen. Puheenjohtajaksi nimeämisvaliokunnan kokoukseen valittiin
Raimo Piirainen Kajaanista. Valiokunta esitteli 11.12.2018 ehdotuksensa hallituk-
sen kokoonpanosta ja palkkiosta hallintoneuvostolle.

Hallintoneuvoston puheenjohtaja

Hallintoneuvoston kokousten johtamisen lisäksi hallintoneuvoston puheenjohtajan
tehtäviä ovat mm.

- toimitusjohtajan hallinnollisena esimiehenä toimiminen
- hallintoneuvoston kokousten valmistelu yhdessä hallituksen kanssa.
- sopia yhdessä hallintoneuvoston varapuheenjohtajien kanssa toimitusjohtajan
palkkaeduista hallintoneuvoston päättämien palkkausperusteiden mukaisesti.
- edustajiston kokousten koollekutsuminen hallintoneuvoston puolesta.

Vuosi 2018

Hallintoneuvostossa oli vuonna 2018 15 jäsentä. Hallintoneuvosto kokoontui
vuonna 2018 viisi kertaa.

Vuonna 2018 hallintoneuvoston jäseninä toimivat:

- vakuutusedustaja (eläk.) Esa Karppinen, Paltamo (pj.)
- lehtori, KTL Perttu Huusko, Sotkamo (vpj.)
- rehtori Auli Halonen, Kajaani
- talouspäällikkö Anna Heikkinen, Puolanka
- yrittäjä Ari Innilä, Kuhmo
- yrittäjä Esa Jokelainen, Kajaani
- toimitusjohtaja Leena Kela, Suomussalmi
- tradenomi Eeva-Liisa Kemppainen, Hyrynsalmi
- marketpäällikkö Minna Kemppainen (hk), Kajaani
- sairaanhoitaja (AMK) Pekka Koistinen, Kajaani
- laskentasihteeri Sari Kyllönen, Kajaani
- fysioterapeutti Minna-Liisa Laakso, Ristijärvi
- toiminnanjohtaja Minna Peittola, Kajaani
- veturinkuljettaja (eläk.) Raimo Piirainen, Kajaani
- vastaanottovirkailija Tommi Tuominen (hk), Kajaani

(hk = henkilökunnan edustaja)

Hallintoneuvoston arvio jäsenten riippumattomuudesta

Henkilöstön edustajia lukuun ottamatta muut hallintoneuvoston jäsenet ovat hallin-
toneuvoston arvion mukaan riippumattomia osuuskaupasta.

Koska osuuskaupan omistajilla on osuustoiminnan periaatteiden mukaisesti kullakin vain yksi osuus, osuuskaupalla ei ole merkittäviä omistajia, joista hallintoneuvoston jäsenet voisivat olla riippuvaisia.

Hallitus

Kokoonpano ja valinta

Sääntöjen mukaan osuuskaupan hallituksen muodostavat puheenjohtajana toimiva toimitusjohtaja ja 4 – 6 hallintoneuvoston kalenterivuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä. Hallitus valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan keskuudestaan varapuheenjohtajan.

Hallituksen jäsenten valinnan valmistelutyön tekee hallintoneuvoston nimeämisasiokunta. Valmistellessaan ehdotusta valioikunta arvioi hallituksen kokoa ja kokoonpanoa sekä hallituksen jäseniltä vaadittavia ominaisuuksia osuuskaupan nykyisten ja kehittyvien tarpeiden näkökulmasta. Valmistelutyön tavoitteena on varmistaa, että hallitus on riittävän monimuotoinen muun muassa sukupuoli- ja ikäjakaumaltaan ja että jäsenillä on toisiaan täydentävä kokemus ja monipuolinen osaaminen sekä pätevyys hallituksen tehtävien tehokkaaseen hoitamiseen. Sääntöjen mukaan hallitukseen valittavalla tulee olla liiketaloudellisten ja hallinnollisten asioiden hyvä tuntemus. Hallituksen jäsenten tulee toimikauden alkaessa olla osuuskaupan jäseniä ja alle 68-vuotiaita.

Tehtävät

Hallituksen keskeisimmät tehtävät ja työskentelyn periaatteet on määritelty hallituksen työjärjestyksessä, jonka hallintoneuvosto on vahvistanut. Työjärjestys löytyy osuuskaupan verkkosivuilta: <https://www.s-kanava.fi/web/maakunta/hallinto-ja-johto>

Hallituksen tehtävänä on hoitaa osuuskaupan asioita osuuskuntalain, osuuskaupan sääntöjen, hallintoneuvoston vahvistaman työjärjestyksen sekä edustajiston ja hallintoneuvoston antamien ohjeiden ja päätösten mukaisesti.

Työjärjestyksen mukaisesti hallitus käsittelee ja päättää osuuskaupan kannalta taloudellisesti, liiketoiminnallisesti ja periaatteellisesti merkittävistä asioista. Hallituksen keskeisiä tehtäviä ovat:

- operatiivisen liiketoiminnan johtaminen ja valvominen
- osuuskaupan strategian valmistelu ja strategiasta päättäminen
- osuuskaupan taloudellisista tavoitteista ja toimintasuunnitelmista päättäminen
- merkittävistä investoinneista päättäminen
- osuuskaupan konsernirakenteesta ja organisaatiosta päättäminen

Lisäksi hallitus päättää osuuskaupan jäseneksi hyväksymisestä, jäsenetujen periaatteista sekä jäsenten erottamisesta ja pitää osuuskaupan jäsenistä jäsenluetteloa.

Hallitus ei ole sen tehtävät ja kokoonpano huomioiden pitänyt tarpeellisena perustaa hallituksen päätettäviksi kuuluvia asioita valmistelevia valiokuntia.

Vuosi 2018

Hallituksessa oli vuonna 2018 viisi jäsentä joista kolme (60 %) oli naisia. Hallitus kokoontui 14 kertaa vuoden 2018 aikana. Jäsenet osallistuivat kokouksiin keskimäärin 100-prosenttisesti.

Vuonna 2018 hallituksen jäsenenä toimivat:

- toimitusjohtaja Hannu Pelkonen (pj.)
- varatuomari Merja Eskonpekka, Suomussalmi (vpj.)
- ICT-tukihenkilö Eija-Riitta Juntunen, Suomussalmi
- ekonomi Kaija Karhu, Kuhmo
- KTM Hannu Korolainen, Kajaani

Hallituksen jäsenten riippumattomuus

Hallitus arvioi jäsentensä riippumattomuutta vuosittain. Hallituksen jäsen toimittaa riippumattomuuden arviointia varten tarpeelliset tiedot. Hallituksen jäsenten riippumattomuutta arvioidaan hallinnointikoodin riippumattomuuskriteerien pohjalta.

Hallituksen puheenjohtajana toimii sääntöjen mukaan osuuskaupan toimitusjohtaja. Kaikki muut hallituksen jäsenet ovat hallituksen arvion mukaan riippumattomia osuuskaupasta.

Koska osuuskaupan omistajilla on osuustoiminnan periaatteiden mukaisesti kullakin vain yksi osuus, osuuskaupalla ei ole merkittäviä omistajia, joista hallituksen jäsenet voisivat olla riippuvaisia.

Hallituksen itsearviointi

Hallitus arvioi vuosittain toimintaansa ja työskentelytapojaan. Arviointi toteutetaan yleensä itsearviointina, ja sen tulokset käydään läpi ja niistä keskustellaan tammi-kuun kokouksessa.

Toimitusjohtaja

Osuuskaupalla on toimitusjohtaja, jonka tehtävänä on hoitaa osuuskaupan juoksevaa hallintoa lain ja sääntöjen sekä toimielinten päätösten ja ohjeiden mukaisesti. Toimitusjohtaja vastaa siitä, että osuuskaupan kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty. Toimitusjohtajan ollessa estyneenä hänen sijaisenaan toimii hallintoneuvoston valitsema henkilö.

Toimitusjohtaja toimii myös hallituksen puheenjohtajana. Tämä hallinnointikoodista poikkeava käytäntö on perusteltua, koska osuuskaupalla on myös hallintoneuvosto,

joka valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan toimintaa. Lisäksi hallintoneuvoston puheenjohtajalla on säännöissä määritellyjä valvontaan liittyviä erityistehtäviä.

Hallintoneuvosto nimittää toimitusjohtajan ja hyväksyy toimitusjohtajasopimuksen ehdot. Hallinnointikoodista poiketen, koska toimitusjohtaja toimii hallituksen puheenjohtajana, toimitusjohtajan nimittää hallituksen sijaan hallintoneuvosto.

Osuuskaupan toimitusjohtajana on vuodesta 2013 alkaen toiminut Hannu Pelkonen (s. 1967). Toimitusjohtajan sijainen on toimialajohtaja Arto Mustonen (s.1969).

Johtoryhmä

Johtoryhmän tehtävänä on avustaa toimitusjohtajaa osuuskaupan operatiivisessa johtamisessa ja valmistella hallitukselle annettavia esityksiä. Näitä esityksiä ovat mm. osuuskaupan liiketoimintastrategiat, tavoitetasot, toimintasuunnitelmat ja budjetit sekä merkittävät investointi- ja realisointihankkeet. Johtoryhmällä ei ole lakiin tai osuuskaupan sääntöihin perustuvaa toimivaltaa. Johtoryhmä kokoontuu pääsääntöisesti kerran kuukaudessa.

Vuonna 2018 johtoryhmään kuuluivat:

toimitusjohtaja Hannu Pelkonen
toimialajohtaja Jari Kropsu
toimialajohtaja Arto Mustonen
henkilöstöpäällikkö Pia Nevanperä
kiinteistöpäällikkö Keijo Tuikka

Tytäryhtiöt

Osuuskaupalla ei ole ollut tytäryhtiöitä sen jälkeen, kun KOY Vuokatinässä sulautui osuuskauppaan 31.3.2017.

Sisäinen valvonta ja riskienhallintajärjestelmät

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan avulla varmistetaan, että osuuskaupan toiminta on tehokasta, sen taloudelliset ja muut tiedot ovat luotettavia ja että osuuskauppa noudattaa soveltuvia säännöksiä ja toimintaperiaatteita. Sisäinen valvonta koostuu riskienhallinnasta, talousvalvonnasta, sisäisestä tarkastuksesta sekä niistä tukevista politiikoista.

Osuuskaupan sisäisen valvonnan toimintaperiaatteissa määritellään osuuskaupassa ja sen tytäryhtiöissä sovellettava sisäisen valvonnan prosessi. Sisäisen valvonnan prosessi sisältää valvonnan tavoitteen asettamisen, valvonnan suunnittelun ja toteutuksen, toiminnan tehokkuuden testauksen, seurannan ja jatkuvan kehittämisen ja raportoinnin.

Osuuskaupan hallitus vastaa sisäisen valvontajärjestelmän ja riskienhallintajärjestelmien seurannasta. Sisäinen tarkastus avustaa hallitusta sen seurantavelvollisuuden täyttämässä varmistamalla, että osuuskaupan valvontatoimenpiteet on suunniteltu ja otettu käyttöön asianmukaisesti.

Toimitusjohtaja sekä toimialojen ja liiketoimintayksiköiden johtajat suorittavat liiketoiminnan ohjausta ja valvontaa päivittäisessä toiminnassa omalla vastuualueellaan.

Riskienhallinta

Osuuskaupan riskienhallinnan tärkein tavoite on tunnistaa ja hallita osuuskauppa-konsernin strategian toteuttamiseen ja toimintaan liittyvät olennaiset riskit.

Hallitus vahvistaa ja määrittelee osuuskauppa-konsernin riskienhallintaperiaatteet ja valvoo riskienhallinnan tehokkuutta. Riskienhallinta on hallituksen valvonnassa integroitu osaksi johtamisprosessia. Osuuskaupan strategiapäivityksen yhteydessä kartoitetaan vuosittain liiketoiminnan riskejä toimialoittain ja arvioidaan niitä riskin merkittävyyden sekä todennäköisyyden perusteella.

Sisäinen tarkastus

Osuuskaupan hallituksella on vastuu osuuskaupan hallinnon ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä kirjanpidon ja varainhoidon luotettavuudesta sekä riskienhallinnasta.

Osuuskaupassa on sisäinen tarkastaja / controller-toiminto, joka suorittaa sisäiseen tarkastukseen liittyviä tehtäviä. Sisäinen tarkastaja / controller-toiminto toimii toimitusjohtajan alaisuudessa ja raportoi säännöllisesti toimitusjohtajalle ja hallitukselle. Hallitus hyväksyy sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen ja toimintasuunnitelman.

Tilintarkastus

Osuuskaupan tilinpäätöstä, konsernitilinpäätöstä, kirjanpitoa ja hallintoa tarkastavat yksi tai kaksi tilintarkastajaa, joista yhden tulee olla tilintarkastuslaissa tarkoitettu KHT-tilintarkastaja tai tilintarkastusyhteisö, jonka päävastuullinen tilintarkastaja on KHT-tilintarkastaja, ja tarvittaessa yksi tai kaksi varatilintarkastajaa. Edustajisto valitsee tilintarkastajat. Edustajiston nimeämisvaliokunta valmistelee tilintarkastajien valintaa.

Vuonna 2018 varsinaisina tilintarkastajana jatkoivat KTM Esa Harttunen, KHT varamiehenään KTM Timo Ollila, KHT.

Osuuskaupan tilintarkastajille maksettiin vuonna 2018 tilintarkastuspalkkioita 23 935 euroa.

Lähipiiriliiketoimet

Osuuskaupalla ei ole ollut osuuskaupan kannalta olennaisia hallinnointikoodin mukaisia lähipiiriliiketoimia, jotka poikkeaisivat osuuskaupan tavanomaisesta liiketoinnasta tai jotka olisi tehty muutoin kuin tavanomaisin markkinaehdoin.

Taloudellinen raportointi

Taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan sekä osuuskaupan että koko S-ryhmän kattavalla taloudellisten tunnuslukujen ja ennusteiden raportoinnilla.

Osuuskauppa julkistaa toimintakatsauksen kerran vuodessa.

Muu tiedottaminen

Osuuskaupan viestinnästä vastaava yksikkö huolehtii siitä, että asiakasomistajien ja muiden asiakkaiden sekä sidosryhmien käytössä on riittävästi oikeaa tietoa osuuskaupasta ja sen toiminnasta.

Tietoa on saatavilla osuuskaupan internetsivuilla osoitteessa <https://www.s-kanava.fi/web/maakunta/> sekä pyydettyäessä myös kirjallisesti. Koko S-ryhmän tiedot ovat osoitteessa www.s-kanava.fi.

Palkka- ja palkkioselvitys

Palkitsemisen päätöksentekojärjestys

Edustajisto päättää vuosittain syyskokouksessa edustajiston jäsenten ja hallintoneuvoston puheenjohtajien ja jäsenten palkkioista. Päätöksenteko tapahtuu vuosittain edustajiston kevätkokouksessa valittavan edustajiston nimeämisvaliokunnan valmistelusta. Palkkioista päätetään SOK:n hallintoneuvoston palkitsemisvaliokunnan antaman palkkiosuosituksen pohjalta.

Hallintoneuvosto päättää hallituksen jäsenten palkkioista ja toimitusjohtajan palkkauksen perusteet. Hallituksen jäsenten palkkiot päätetään SOK:n palkitsemisvaliokunnan antaman suosituksen pohjalta. Hallintoneuvoston puheenjohtajan tehtävänä on sopia yhdessä hallintoneuvoston varapuheenjohtajan ja hallituksen varapuheenjohtajan kanssa toimitusjohtajan palkkaeduista.

Edustajiston, hallintoneuvoston, hallituksen ja toimitusjohtajan palkkiot maksetaan rahakorvauksina tai luontoisetuina. Osuuskaupan toimitusjohtajaa lukuun ottamatta hallituksen jäsenet eivät kuulu osuuskaupan muiden palkitsemis- tai eläkejärjestelmien piiriin.

Palkitsemisen keskeiset periaatteet

- Kuukausipalkkiota maksetaan hallintoneuvoston puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajille sekä hallituksen varapuheenjohtajalle ja jäsenille.
- Kokouspalkkiota maksetaan silloin kun hallintohenkilö osallistuu kokoukseen joko kutsuttuna tai sääntöjen oikeuttamana tai velvoittamana.
- Kokouspalkkio maksetaan sen kokouksen perusteella, johon henkilö osallistuu (ei sen perusteella, mihin hallintoelimeen on valittu).
- Jos samana päivänä on kaksi tai useampia kokouksia peräkkäin tai lähes peräkkäin, kokouspalkkio maksetaan vain yhdestä kokouksesta.
- Toimitusjohtajalle ei makseta kokouspalkkioita eikä erillistä kuukausipalkkiota hallituksen puheenjohtajuudesta.

Edustajisto

Edustajiston syyskokous 18.10.2017 päätti edustajiston jäsenten kokouspalkkioksi 180 euroa mukaan lukien edustajiston nimeämisvaliokunnan kokoukset.

Tehtävän hoitamiseen liittyvät toteutuneet matkakulut korvataan osuuskaupan matkustussäännön ja edustajiston hyväksymien periaatteiden mukaisesti.

Vuoden 2018 aikana edustajiston jäsenille maksettiin kokouspalkkioita yhteensä 9 180 euroa.

Hallintoneuvosto

Edustajiston syyskokous 18.10.2017 päätti hallintoneuvoston puheenjohtajien ja jäsenten kokouspalkkioksi 220 euroa. Hallintoneuvoston puheenjohtajan kuukausipalkkioksi päätettiin 1300 euroa ja varapuheenjohtajien kuukausipalkkioksi 460 euroa. Hallintoneuvoston nimeämisvaliokunnan jäsenille kokouspalkkio maksetaan hallintoneuvoston kokouspalkkion mukaisesti.

Hallintoneuvoston jäsenet ovat oikeutettuja päivärahaan ja matkakustannusten korvaukseen osuuskaupan matkustussäännön ja edustajiston hyväksymien periaatteiden mukaisesti.

Vuoden 2018 aikana hallintoneuvoston jäsenille maksettiin palkkioita yhteensä 48 920 euroa. Tähän summaan sisältyvät hallintoneuvoston puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajalle maksetut kuukausipalkkiot.

Hallitus

Hallintoneuvosto päättää hallituksen jäsenten palkkiot vuosittain. Hallituksen jäsenten kokouspalkkio vuonna 2018 oli 390 euroa. Hallintoneuvoston kokouksiin osallistuessaan hallituksen jäsenet saivat hallintoneuvoston kokouspalkkion 220 euroa kokouspäivältä. Lisäksi hallituksen jäsenille päätettiin maksaa 700 euron suuruinen kuukausikorvaus. Hallituksen puheenjohtajana toimiva toimitusjohtaja ei saa erillistä korvausta hallitustyöskentelystä. Toimitusjohtajaa lukuun ottamatta kukaan hallituksen jäsenistä ei ole työ- eikä toimitusjohtajana osuuskauppaan.

Hallituksen jäsenet ovat oikeutettuja päivärahaan ja matkakustannusten korvaukseen osuuskaupan matkustussäännön ja hallintoneuvoston hyväksymien periaatteiden mukaisesti.

Hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet on rinnastettu ostoetukäytännössä osuuskaupan henkilökuntaan, ja jäsenellä ja hänen kanssaan samassa taloudessa asuvalla puolisoilla ja lapsilla on oikeus hyödyntää henkilökunnan ostoetu ja S-Pankin korkoetu.

Vuoden 2018 aikana hallituksen jäsenille maksettiin kuukausi- ja kokouspalkkioita yhteensä 55 980 euroa.

Toimitusjohtaja

Toimitusjohtajan kiinteä kuukausipalkka on 19 680 euroa (246 000 euroa vuodessa). Luontoisedut sisältyvät kuukausipalkkaan.

Toimitusjohtaja kuuluu lyhyen aikavälin kannustepalkkiojärjestelmään, jonka arviointijakso on yksi vuosi ja kannustepalkkion enimmäismäärä voi olla toimitusjohtajan osalta kolmen kuukauden kiinteää palkkaa vastaava summa. Kannustepalkkio maksetaan viimeistään neljän kuukauden kuluttua arviointijakson päättymisestä ja edellyttäen että palvelussuhde on maksuhetkellä voimassa.

Toimitusjohtaja kuuluu lisäksi pitkän aikavälin kannustepalkkiojärjestelmään, jonka arviointijakso on kolme vuotta ja sitä koskevan kannustepalkkion enimmäismäärä voi olla toimitusjohtajan yhdeksän kuukauden kiinteää palkkaa vastaava summa. Kannustepalkkio maksetaan kolmen vuoden kuluessa arviointijakson päättymisestä.

Toimitusjohtajan tulos- ja kannustepalkkioperusteet hyväksytään osuuskaupan puheenjohtajistossa (luettele). Puheenjohtajisto seuraa tulos- ja kannustepalkkioiden toteumaa vuosittain. Perusteina voivat olla mm. tulos, prosessien tehokkuus, asiakas- ja henkilöstötyytyväisyys, jotka edistävät osuuskaupan toiminnan tarkoituksen toteutumista. Palkkiomittareita on asetettu sekä osuuskaupan että koko S-ryhmän näkökulmista. Osuuskauppa on ottanut huomioon SOK:n palkitsemisvaliokunnan valmistelemaat ja SOK:n hallintoneuvoston päättämät tulos- ja kannustepalkkiojärjestelmäsuositukset.

Toimitusjohtajan eläkeikä on 63 vuotta. Eläkesopimus on maksuperusteinen.

Toimitusjohtajan irtisanomisaika on kuusi kuukautta. Toimisuhteen päättyessä osuuskaupasta johtuvasta syystä toimitusjohtaja on oikeutettu kuuden kuukauden palkan määräiseen erokorvaukseen.

Johtoryhmä

Toimitusjohtajaa lukuun ottamatta muiden johtoryhmän jäsenten kiinteä kuukausipalkka on yhteensä 29 032 euroa (362 900 euroa vuodessa). Lisäksi heille maksettavien luontoisetujen määrä on yhteensä 2 336 euroa vuodessa.

Johtoryhmän jäsenet kuuluvat lyhyen aikavälin kannustepalkkiojärjestelmään, jonka arviointijakso on yksi vuosi ja kannustepalkkion enimmäismäärä voi olla kunkin johtoryhmän jäsenen osalta kahden ja puolen kuukauden kiinteää palkkaa vastaava summa. Kannustepalkkio maksetaan viimeistään neljän kuukauden kuluttua arviointijakson päättymisestä ja edellyttäen että palvelussuhde on maksuhetkellä voimassa.

Johtoryhmän jäsenet kuuluvat lisäksi pitkän aikavälin kannustepalkkiojärjestelmään, jonka arviointijakso on kolme vuotta ja sitä koskevan kannustepalkkion enimmäismäärä voi olla kunkin johtoryhmän jäsenen osalta seitsemän ja puolen kuukauden kiinteää palkkaa vastaava summa. Kannustepalkkio maksetaan viimeistään kolmen vuoden kuluessa arviointijakson päättymisestä ja edellyttäen että palvelussuhde on maksuhetkellä voimassa.

Toimitusjohtajaa lukuun ottamatta johtoryhmän tulos- ja kannustepalkkioperusteet hyväksytään hallituksessa. Hallitus seuraa tulos- ja kannustepalkkioiden toteumaa. Perusteina voivat olla mm. tulos, prosessien tehokkuus, asiakas- ja henkilöstötyytyväisyys, jotka edistävät osuuskaupan toiminnan tarkoituksen toteutumista. Palkkiomittareita on asetettu sekä osuuskaupan että koko S-ryhmän näkökulmista.

Johtoryhmän jäsenten eläkeikä on 63 vuotta. Eläkesopimus on maksuperusteinen.

Johtoryhmän jäsenten irtisanomisaika on tehtävästä riippuen yhdestä kuuteen kuukaudesta. Työsuhteen päättyessä osuuskaupasta johtuvasta syystä toimialajohtajat ovat oikeutettuja kuuden kuukauden palkan määräiseen erakorvaukseen.